

**Euroopan alueiden
komitea**

Ukrainasta tuleville lapsille ja nuorille tarkoitetut kesäleirit

Järjestäjät:

Euroopan alueiden komitea ja Ukrainan kuntaliitto

Kohderyhmä:

- peruskoulu- ja lukioikäiset lapset ja nuoret (6–17-vuotiaat)
- mukana olevat huoltajat (yksi aikuinen kymmentä lasta kohti).

Aloitteen tavoite:

Ukrainan sotaa pakenevien lasten on tärkeä viettää aikaa samanikäisten kanssa ja saada kohdennettua psykologista tukea tunnetilansa vakauttamiseksi ja pystyäkseen kääntämään huomionsa pois traumatisoivista kokemuksista. Yleisenä tavoitteena on luoda tila, jossa lapset ja nuoret voivat tuntea olonsa turvalliseksi ja kokea normaalia elämää tasapainoisten päivittäisten rutiinien kautta, mikä voi edistää luottamuksen palauttamista tulevaisuuteen. Ulkoilu, urheilu ja kuntoutus auttavat parantamaan fyysisistä ja mielenterveyttä. Kehityskurssit rikastuttavat lasten ja nuorten tietämystä ja tarjoavat kokemusta viestinnästä vieraalla kielellä.

Tarkoitukset:

- huomion kääntäminen pois sodan traumaattisista tekijöistä
- psyykkisen ja emotionaalisen kuorman keventäminen
- järjestetyn virkistystoiminnan tarjoaminen
- kulttuurivaihto ja -kylpy
- toipuminen ja henkilökohtainen kasvu
- koulutustarkoitukset: kieli- ja muiden taitojen oppiminen koululomalla turallisessa ympäristössä.

Kesto: 4–5 viikkoa (tai pitempään, paikallisten järjestäjien voimavaroista riippuen)

Maksut (käytännön järjestelyt):

Leirit olisivat ilmaisia Ukrainasta tuleville lapsille, nuorille ja heitä saattaville huoltajille. Vastaanottavat paikallis- tai alueviranomaiset vastaavat kaikista kustannuksista, jotka aiheutuvat lasten oleskelusta leirillä, mukaan lukien matkat ja aktiviteetit leirin aikana. Tähän voi osallistua myös paikallisia yksityisiä kumppaneita.

Ukrainan kuntaliiton koordinoitinakohdat:

On tärkeää, että eri ikäryhmiin jakautuneina lapset ovat ja tekevät asioita yhdessä samanikäisten kanssa, jotta heidän tunnetilansa vakautuisi ja heidän huomionsa kääntyisi pois konfliktin traumaattisista kokemuksista.

Leirillä lapset voivat tuntea olonsa turvalliseksi päivittäisten rutiinien kautta, mikä edistää luottamuksen palauttamista tulevaisuuteen. Lapset tapaavat päivittäin samat pojat ja tytöt, joiden kanssa he voivat kommunikoida rennossa ympäristössä. Suositetaan, että etusijalle asetetaan lasten fyysinen ja henkinen turvallisuus sen sijaan, että leiristä tehtäisiin kulttuurienväläinen kokemus, ja siksi lapsia saattavien ukrainalaisten aikuisten tulisi toimia leiriaktiviteettien toteuttajina. Jos aktiviteetit järjestetään vastaanottavan yhteisön kielellä, olisi vakavasti harkittava tulkkauspalvelujen järjestämistä.

Ulkoilu, urheilu sekä kulttuuri-, virkistys- ja kuntoutustoiminta auttavat parantamaan fyysistä ja mielenterveyttä. Kehityskurssit rikastuttavat lasten tietämystä ja tarjoavat kokemusta viestinnästä vieraalla kielellä. Ohjelman keskeisenä pilarina olisi oltava organisoitu ja huomaamaton psykologinen apu (esim. sellaisten rituaalien muodossa kuin joka-aamuinen tai jokailtainen "ystävien piiri", taideterapia jne.), ja lasten äidinkielellä olisi oltava saatavilla ammatillista psykologista tukea. Vastaanottavalta osapuolelta odotetaan kuvausta käytettävissä olevista tiloista ja materiaaleista sekä mahdollisesti ehdotusta aktiviteettiohjelmaksi.

Olisi sovittava selkeästi, olisiko ukrainalaisten aikuisten vai vastaanottavan osapuolen suunniteltava sopiva opinto-ohjelma, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon lasten ikään ja sukupuoleen liittyvät vaatimukset. Vastaanottavat viranomaiset voisivat kuulla asiaankuuluvia järjestöjä, joilla on aiempaa ja jatkuvaa kokemusta aktiviteettien järjestämisestä sota-alueilta tuleville lapsille.

Lasten oleskeluolosuhteet leirillä – mitä vastaanottavan paikallisen/alueellisen viranomaisen odotetaan tarjoavan:

- ryhmämajoitus asuntoloissa tai vastaavissa tiloissa
- 3 tai 4 päivittäistä ateriala sekä riittävästi vettä, teetä jne.
- säännöllinen mahdollisuus olla yhteydessä sukulaisiin
- psykologinen tuki ja neuvonta äidinkielellä
- sairausvakuutus
- erilaiset apuvälineet – vastaanottavien lasten/nuorten tarpeista ja suunnitelluista aktiviteeteistä riippuen
- vaatteet, varajalkineet, hygienia tuotteet, pyyhkeet.

Esimerkkejä järjestetystä virkistystoiminnasta:

Liikunnalliset, ryhmähenkeä luovat ja aktiiviset pelit; mestarikurssit; koulutustilaisuudet, taide- ja käsityökurssit, suunnittelu-, valokuvaus-, ohjaajakurssit jne.; retket ja kaupunkikierrokset; järjestetty psykologinen tuki (kaikenlaiset jo olemassa olevat leirit, esimerkiksi urheilu-, kieli-, partiolais- tai luovuutta edistävät leirit).

Matkat:

Vastaanottava viranomaisjärjestää lapsiryhmän matkan Ukrainan rajalta lopulliseen määränpäähän ja takaisin, kun taas ukrainalaiset kumppanit ovat vastuussa lasten/nuorten turvallisesta kuljettamisesta heidän lähtöpaikoistaan sovittuihin tapaamispaikkoihin rajalla.

Asiakirjat ja tiedot:

Ukrainan kuntaliiton olisi tiiviissä yhteistyössä eurooppalaisten vastaanottavien viranomaisten kanssa varmistettava, että kaikki matkojen sekä vastaanottavassa yhteisössä oleskelun edellyttämät asiakirjat toimitetaan ja hallinnolliset menettelyt toteutetaan avoimesti, koordinoitusti ja oikea-aikaisesti.

Ukrainan kuntaliitto kerää yhteen kunkin kunnan tarpeet ja käsittelee EU-maiden ehdotuksia. Se ottaa yhteyttä niihin eurooppalaisiin kuntiin, jotka ovat valmiita järjestämään kesäleirejä Ukrainasta tuleville lapsille. Se antaa kunnanjohtajalle selkeät ohjeet luottamuksellisuuden vaalimisesta ja lasten lähtöä koskevien tietojen salassapidosta.

Euroopan alueiden komitea jakaa tietoa niille jäsenilleen, jotka ovat halukkaita isännöimään kesäleirejä. Kustakin maasta, jossa tällainen leiri järjestetään, Ukrainan kuntaliitto saa luettelon asiakirjoista, joita lasten ulkomaanmatka edellyttää (passi, todistus, vanhempien valtakirja, täytettävät lomakkeet jne.), sekä saattajien tarvitsemista asiakirjoista ja heihin kohdistuvista vaatimuksista ja toimittaa sen lasten ukrainalaisiin lähtökuntiin.

Tarvittaessa ulkoasiainministeriö avustaa asiakirjojen laatimisessa. Luettelo määräytyy sen mukaan, missä maassa leiri järjestetään. Luetteloon olisi sisällyttävä kuvaus riskeistä (mahdollisuus pidentää lasten oleskelua leirillä, jos Ukrainan tilanne heikkenee odottamattomasti, sukulaisten velvollisuus huolehtia lapsesta molempien vanhempien kuollessa jne.). Vastaanottava osapuoli on vastuussa lasten hyvinvoinnista ja terveydestä näiden ollessa leirillä.
